

26 Ersättningslagen

26.1 Allmänt

Enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. kan den reviderade under vissa förutsättningar få ersättning för sina kostnader i det aktuella ärendet, se RSV:s information från den 30 augusti 1994 (dnr 4175-94/900).

26.2 Förutsättningar för ersättning

Ersättning ska efter framställan beviljas för kostnader för ombud eller biträde, utredning eller annat som skäligen behövs för att tillvarata den skattskyldiges rätt om

- den skattskyldige helt eller delvis vinner bifall till sina yrkanden i ärendet eller målet,
- ärendet eller målet avser fråga som är av betydelse för rättstillämpningen,
- det finns synnerliga skäl för ersättning.

Bifall helt eller delvis

Det kan finnas flera anledningar till att den skattskyldige vinner bifall till sitt yrkande. Ett ärende kan ha handlagts felaktigt av SKV. Vidare kan ny utredning eller ändrad praxis medföra att saken ställs i ett annat läge än tidigare. Om deklARATIONSSKYLDIGHETEN fullgjorts på ett riktigt sätt och SKV efter revision eller annan utredning avviker från deklARATIONEN, men avvikelsen sedermera ändras av SKV eller av domstol, får det anses rimligt ur rättssäkerhetssynpunkt att ersätta den skattskyldige för en process som leder till en taxering i enlighet med deklARATIONEN. Förutsättning är dock att kostnaderna skäligen behövs för att ta tillvara den skattskyldiges rätt. Vad som sagts om bifall till den skattskyldiges yrkanden gäller även om yrkandet bifalls till viss del.

I en sådan situation får ersättningen jämkas, varvid en lämplig avvägning ska göras i det enskilda fallet. Se vidare prop. 1993/94:151 s. 135.

**Prejudikatmål
eller liknande**

I prop. 1993/94:151 s.135 f. anförs bl.a. följande. Det finns ett stort antal fall där rättsläget är oklart eller sakomständigheterna är komplicerade. I sådana fall är det till fördel för rättssäkerheten att den enskilde har tillgång till juridiskt biträde eller ombud på samma sätt som SKV företräds av sakkunniga tjänstemän. Det är då rimligt att det allmänna bekostar en verksamhet som inte sällan orsakas av den komplicerade skattelagstiftningen och som kommer ett större antal skattskyldiga till del. Ersättning bör därför utgå i prejudikatfall och liknande mål, dock under förutsättning att målet inte haft sådan enkel karaktär att talan kunnat föras utan juridisk sakkunskap.

Synnerliga skäl

Synnerliga skäl för ersättning kan föreligga i sådana fall där den skattskyldige inte fått bifall till sina yrkanden och ärendet eller målet inte heller kan anses vara av betydelse för rättstillämpningen, men där processen på grund av SKV:s agerande blivit onödigt omfattande eller komplicerad. Det kan också gälla ett revisionsärende i vilket SKV har orsakat den reviderade större kostnader än nödvändigt. Det måste emellertid vara fråga om sådana extraordinära fall där man i efterhand kan konstatera att utredningen eller revisionen utan den skattskyldiges eller den reviderades förskyllan gått för långt eller där man i vart fall kan konstatera att kraven på den enskilde varit oproportionerligt stora.

26.3 Ersättnings storlek

**Ersättningsgilla
kostnader**

Av lagen framgår att en skattskyldig som haft kostnader för ombud eller biträde, utredning eller annat som "skäligen behövs" för att denne ska kunna ta till vara sin rätt ska beviljas ersättning för kostnaderna om någon av ovan nämnda förutsättningar är uppfyllda. Med "skäligen behövs" avses att ett verkligt behov av sakkunnig hjälp ska ha förelegat. I första hand avses objektiva omständigheter men även subjektiva omständigheter kan i vissa fall vägas in. Till de objektiva omständigheterna hör främst sakens beskaffenhet, dvs. hur svår den skatterättsliga bedömningen är. Subjektiva omständigheter som kan vägas mot skattefrågans beskaffenhet är frågan om den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet och liknande förhållanden. Ersättning ska inte ges till en skattskyldig som av bekvämlighetsskäl låter ett juridiskt ombud föra talan. Ärenden och mål av enklare beskaffenhet eller där myndigheten i tillräcklig utsträckning redovisat gällande rätt och sakomständigheter bör således falla utanför

möjligheten att få ersättning. Vidare bör högre krav kunna ställas på personer som driver någon form av näringsverksamhet beträffande de uppgifter som de till följd av detta kan antas ha större insikt i än skattskyldiga i allmänhet.

Ersättning får inte beviljas för kostnader som avser skyldighet att lämna deklaration eller andra uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt. Vidare får ersättning inte heller ges för kostnader som avser skyldigheten att i skälig omfattning genom räkenskaper eller på annat sätt sörja för att det finns sådant underlag som behövs dels för att den skattskyldige ska kunna deklarera eller lämna uppgifter som denne är skyldig att lämna, dels för att deklarationen och uppgifterna ska kunna kontrolleras.

Jämkning av ersättning

Ersättning ska minskas med annan ersättning som den skattskyldige har eller kan antas komma att få för samma kostnader enligt annan författning eller avtal. Det som närmast åsyftas är när ersättning betalats ut enligt rätthjälpslagen eller där den skattskyldige har tecknat rättsskyddsförsäkring. Vidare får ersättningen jämkas om den skattskyldige vinner bifall endast till en del av sina yrkanden i ärendet eller målet om inte övriga yrkanden är av endast ringa betydelse.

Slutligen kan jämkning ske när den skattskyldige varit försumlig eller har orsakat att ärendet eller målet blivit mer omfattande än nödvändigt. Detta kan t.ex. vara fallet när den skattskyldige under ärendets gång i onödan tillfört nya omständigheter eller utnyttjat möjligheten att komma med yrkanden eller dylikt och på så sätt orsakat ökad skriftväxling eller t.o.m. nödvändiggjort en muntlig förhandling som annars inte hade behövts.

Framställan om ersättning

En skattskyldig som vill göra anspråk på ersättning för kostnader ska ge in en framställan härom. Denna ska göras hos SKV eller domstol där kostnaderna har uppkommit och ha kommit in innan myndigheten eller domstolen avgör ärendet eller målet. Beslut om ersättning ska meddelas i samband med att ärendet eller målet i övrigt avgörs.

26.4 Litteratur

Prop. 1993/94:151 Rättssäkerhet vid beskattningen